

**JUAN MARSÉ
I LA QUALITAT LITERÀRIA**
Sebastià Alzamora

Escriptor

Lloros i papagais

No deixa de fer gràcia, per venir de qui ve, que Juan Marsé hagi muntat el número a compte de la qualitat literària de les novel·les guardonades al premi Planeta d'enguany. Com és de rigor, caldrà esperar a la publicació de les obres de Maria de la Pau Janer i Jaime Bayly per fer-se'n una opinió, però ho tenen molt difícil per resultar literàriament inferiors a *La muchacha de las bragas de oro*, aquell avortó gràcies al qual Marsé es va endur el mateix premi l'any 1978.

MOLTS RECORDEN AQUELLA NOVEL·LA si més no per l'extraordinària cara dura que l'autor hi demostra, i que rivalitza només amb la que es reflecteix a les seves últimes creacions, *Rabos de lagartija* i *Canciones de amor en Lolita's Club*, que validen el tòpic de l'artista que un dia va ser algú però que ja fa temps que està acabat.

QUE EN ELS MARRAMEUS DEL PLANETA li hagi sortit a Marsé un lloro com Rosa Regàs a fer-li de corista, ens confirma que res no és casual. Regàs i Marsé feien part de la Gauche Divine, aquella caspa que li va sortir a Barcelona a finals dels seixanta, tot i que Marsé hagi procurat marcar-hi distàncies (ell, ja ho sabem, és proletari), igual que ha intentat donar a entendre que en realitat no era membre del jurat del Planeta, sinó un sant baró que es pensava que allà s'hi anava a discutir d'estètica.

EN FI, LA GAUCHE DIVINE VA CONSISTIR en una colla de nens de casa bona que de tant en tant es permetien algun excés (sense passar-se, és clar), i que va servir per corroborar que l'únic bo d'aquella tropa era el gran poeta Jaime Gil de Biedma. També ha servit perquè uns quants hagin viscut de la rifeta d'aleshores ençà, cosa que no deixa de ser mereixedora de felicitació.

EL RESULTAT AL CAP DELS ANYS ÉS AQUESTA MURGA de la cultura catalana feta en castellà, representada per una colla d'ancians biològics o mentals que consideren que Catalunya està en deute amb ells i que no perden ocasió de mostrar, amb expressió de *merda sul nasso*, el seu desdeny en relació a la cultura catalana que es fa en català. D'un temps cap aquí, amb motiu de la invitació perquè la cultura catalana sigui convidada d'honor a Frankfurt, n'estem menjant amb una pala, i hem arribat a escoltar argumentacions del calibre que Vázquez Montalbán era tan català com

SHOZO SOMEKAWA

“El resultat al cap dels anys és aquesta murga de la cultura catalana feta en castellà, representada per una colla d'ancians biològics o mentals que consideren que Catalunya està en deute amb ells”

ho és Quim Monzó. Per descomptat: i José María Gironella també era tan català com Salvador Espriu; Blasco Ibáñez, tan valencià com Josep Píera, i Bonet de San Pedro, tan mallorquí com Tomeu Penya.

PERÒ NO EM PENSAVA QUE ESTIGUÉSSIM DISCUTINT el lloc de naixement ni de residència de ningú, sinó la cultura a la qual pertany una obra literària, d'acord amb un criteri en principi prou definitori, com és ara l'idioma en què sigui escrita. I em crida l'atenció que el que queda de la Gauche Divine i els seus hereus i corifeus invoquin sempre, d'ençà que és mort, el nom de Vázquez Montalbán com a autoritat que els legitima en la seva pretensió de pertànyer a una gran cultura, l'espanyola, i al mateix temps a una de més reduïda i mesquina que sort en té de comptar amb ells com a grans estrelles –la catalana, se sobreentén.

DONCS MIRA, ENMIG DE TANTA ESTIRADA DE MONYO jo també hi trobo a faltar Vázquez Montalbán. La seva literatura no em va impressionar mai, però era un observador lúcid de la realitat i solia mantenir opinions ben fonamentades i poc o gens donades a l'equívoc interessat. I recordo que, en el vell conflicte entre Catalunya i Espanya, entre la cultura catalana i la castellana, va tenir sempre la dignitat i la valentia d'assenyalar sense embuts qui era l'agressor i qui l'agredit, sense per això deixar de tenir ben clar a quin àmbit se circumscribia la seva obra des del moment que era escrita en la llengua de Cervantes.

EL RECORDO, EN EFECTE, EQUÀNIME I CONTUNDENT en aquesta qüestió, i lamento que, pel que sembla, fos ell l'últim hereu d'aquells intel·lectuals i homes de lletres castellans que van saber respectar la cultura catalana i dialogar-hi d'igual a igual, com López Aranguren, José María Valverde i Àngel Crespo. Se'ls troba a faltar, i amb intensitat, quan un es veu obligat a escoltar tantes tergiversacions i tants ressentiments personals reciclats en prejudicis ideològics, tanta faramalla amb ínfulas de respectabilitat.

I SE'LS ENYORA ENCARA MÉS en observar el desequilibri entre les obres que aquells van llegir i la grisalla que produeixen aquesta colla de papagais que pretenen excusar la seva petitesa com si fos el resultat d'una exclusió, quan no ho és més que d'una penosa combinació d'afany de protagonisme i d'impotència artística i intel·lectual.

VOLTA D'HORITZÓ

Memòria d'un vell combat

**J.J. Navarro
Arisa**

La mentalitat moderna i l'immens poder destructiu de les armes han afermat la idea de que les guerres entre grans potències no tenen sentit per a ningú. No sempre ha estat així. Avui fa 200 anys d'una de les batalles navals més importants i decisives de la història, la que van lliurar la flota anglesa i una esquadra combinada franco-espanyola a Trafalgar, una zona de grises aigües atlàntiques no gaire lluny del cap Trafalgar, el 21 d'octubre de 1805. El resultat va ser una aclaparadora victòria anglesa, l'eliminació d'Espanya com a potència naval rellevant i un entrebanc cabdal per als somnis de Napoleó d'envair les illes Britàniques i dominar Europa i el món.

Aquesta efemèride, que a Anglaterra se celebra amb tota la pompa (i el marxandatge) d'una gran victòria, va posar els fonaments d'un domini mundial britànic que va durar 150 anys. Per a Espanya, Trafalgar va ser l'inici d'un declivi imperial que culminaria el 1898 amb la pèrdua de les darreres colònies a mans d'Estats Units. Per a Napoleó va ser el principi de la fi, i França no es recuperaria mai de la desfeta que la va limitar al paper de segona potència durant el segle XIX.

La commemoració de Trafalgar va més enllà de la revifalla d'orgull britànic i de la bonança comercial de vendes de records sobre l'almirall Nelson i l'esdeveniment (vegeu més informació a les pàgines de cultura). Encara que costi de creure, el vell combat també té una lectura catalana. La por a l'impuls napoleònic va portar els anglesos a estimular la voluntat d'independència d'alguns petits països com el nostre, i, després del canvi de bàndol espanyol contra Napoleó, totes les promeses van caure en l'oblit. A les guerres napoleòniques, Catalunya va patir la mateixa sort que el Kurdistan 185 anys més tard. La història canvia d'escenaris; l'egoisme dels imperis resta.

CREIXEMENT ECONÒMIC
Jordi Argenter
Escriptor

L'atur juvenil

L'Organització Internacional del Treball (OIT) estima en 86 milions els joves sense feina, xifra que representa gairebé la meitat dels aturats del món. Avui, la taxa mundial d'atur juvenil és del 13,8%, fa deu anys era de l'11,7%. El risc dels joves de quedar-se a l'atur és tres vegades més gran que el dels adults. Tanma-

teix, tothom està d'acord que no poder accedir a una feina constitueix una violació dels drets humans fonamental. La majoria d'economistes pensa que només el creixement econòmic pot fer augmentar els llocs de treball, però les darreres dades estadístiques de l'OIT assenyalen que fins i tot un creixe-

ment econòmic fort no pot crear un nombre de llocs de treball important. L'any 2004, una taxa de creixement del 5,1% només ha donat un augment d'1,8% de persones que han trobat feina. A casa nostra, la cosa es complica si, a tot això, hi afegim el fet que els joves que treballen són els que tenen uns índexs

de precarietat i estacionalitat més alts, perquè són les úniques ocupacions que poden fàcilment lligar-se a la productivitat de les empreses. Per tant, el creixement, a més a més d'important i sostingut, caldria que fos equilibrat i creador intensiu de llocs de treball. Un altre aspecte que cal considerar és la decepció

de molts joves en veure's obligats a treballar en feines que no els permeten aplicar els coneixements adquirits en la seva laboriosa formació. És el cas d'un amic que acaba de llicenciar-se en filosofia i en filologia i, tot i que voldria treballar en una editorial, ara com ara treballa de crupier en un casino.